

Η ποικιλία των πειρασμών κατά τον Όσιο Ιωσήφ τον Ησυχαστή

/ [Ορθόδοξες Προβολές](#)

Λέγονται πειρασμοί, επειδή γεννούν πείρα και κατά τον άορατο πόλεμο γίνονται φορείς πνευματικής γνώσεως στους προσεκτικούς. Πειρασμός είναι και λέγεται κάθε αντίθεση στον αγώνα μας για την πίστη και την ευσέβεια, ενώ φροντίζουμε για την υποταγή μας στον Θεό. Κατά την γνώμη των Πατέρων υπάρχουν ποικίλες υποδιαιρέσεις πειρασμών. Άλλοι είναι οι πειρασμοί των αγωνιστών, για να προσθέσουν κέρδος και πρόοδο στον αγώνα τους· άλλοι είναι οι πειρασμοί των ράθυμων και απρόθυμων, για να προφυλάσσονται από τα βλαβερά και επικίνδυνα· άλλοι είναι οι πειρασμοί αυτών που νυστάζουν και κοιμούνται, για να τους ξυπνήσουν. Διαφορετικοί είναι οι πειρασμοί αυτών που απομακρύνονται και

πλανώνται, για να πλησιάσουν κοντά στο Θεό· διαφορετικοί τέλος είναι οι πειρασμοί των δικαίων και φίλων του Θεού, για να κληρονομήσουν την επαγγελία. Υπάρχουν και πειρασμοί των τελείων, που επιτρέπει ο Θεός, για να τους προβάλλει στην Εκκλησία ως στήριγμα των πιστών και ως παράδειγμα προς μίμηση. Υπάρχει και άλλο είδος πειρασμών των τελείων, όπως του Κυρίου και των Αποστόλων, που πλήρωσαν τον νόμο της (επι)κοινωνίας με τον κόσμο σηκώνοντας τους δικούς μας πειρασμούς.

Στον νόμο αυτό της “κοινωνίας” μετέχουν και οι πνευματικοί Πατέρες σηκώνοντας τα βάρη και τις αδυναμίες των πνευματικών παιδιών τους με προσευχές και διάφορους αγώνες που συμπληρώνουν τις ελλείψεις των άλλων. Κατά τους Πατέρες υπάρχει και ένας άλλος τρόπος “κοινωνίας” σε ξένους πειρασμούς: Όποιος κατηγορεί “κοινωνεί” με τους πειρασμούς του κατηγορουμένου, όποιος συκοφαντεί με τους πειρασμούς του συκοφαντούμενου, όποιος άδικεί με τούς πειρασμούς του αδικούμενου, ιδίως μάλιστα όταν ο αδικούμενος υπομένει αγόγγυστα τη ζημιά.

Εδώ αναφέρουμε τους πειρασμούς αυτών που προκόπτουν εξαιτίας της προσοχής και αγωνιστικότητάς τους, που κατά την κρίση πάντοτε των Πατέρων είναι: οκνηρία, βάρος του σώματος, χαύνωση των μελών, ακηδία, σύγχυση της διανοίας, υποψία για σωματική ασθένεια, δηλαδή μικροψυχία, σκοτισμός των λογισμών, εγκατάλειψη της ανθρώπινης βοήθειας, περιορισμός στις εξωτερικές ανάγκες και τα παρόμοια. Όλα αυτά, όταν συμβούν στους αγωνιστές με παραχώρηση του Θεού, δημιουργούν αίσθηση εγκαταλείψεως. Τότε αρχίζει να κλονίζεται η πίστη τους, και να κόβεται η ελπίδα που τούς ενθάρρυνε μέχρι τότε. Μυστικά όμως η Χάρις τους παρηγορεί, για να μην αλλάξουν πρόγραμμα. Τους πείθει ότι ο πειρασμός δεν προήλθε από τους ίδιους, αφού όλα μαρτυρούν ότι δεν εγκατέλειψαν την καλή τους πορεία. Μετά τον προβληματισμό αυτόν και την μυστική παρηγοριά της Χάριτος στρέφονται με πίστη και πόθο προς τον Θεό, που έχει την δύναμη να τους σώσει, και προσπίπτουν με ταπείνωση ζητώντας την σωτηρία, που είναι και ο σκοπός για τον οποίο δοκιμάστηκαν. “Ως εδώ, όπως λένε οι Πατέρες, είναι οι πειρασμοί γι’ αυτούς που προοδεύουν και προκόβουν στα πνευματικά.

Σε όσους συμβεί να αμελήσουν τα καθήκοντα τους ή, και το θλιβερότερο, να περιπέσουν σε οίηση και υπερηφάνεια, οι πειρασμοί είναι διαφορετικοί και σκληρότεροι, όπως όταν χρειάζονται εγχειρήσεις και εκτομές στις βαρείες αρρώστιες. Οι δαίμονες τους πολεμούν πρώτα φανερά με πολλή αναίδεια και επιμονή περισσότερο από την δύναμη τους. Σκοτίζεται ο νους και χάνουν τελείως την δύναμη της διακρίσεως η άνοια και οι βλακώδεις λογισμοί πληθαίνουν αρχίζει ισχυρός πόλεμος της σάρκας που εκβιάζει την προαίρεση παρουσιάζεται αναίτιος

θυμός και σκληρότητα σε ό,τι άφορα το ίδιο θέλημα· εμφανίζεται αναίτια φιλονικία και επίπληξη στον οποιοδήποτε- ακολουθούν βλάσφημοι λογισμοί εναντίον του Θεού, απώλεια του θάρρους από την καρδιά, αφανής και φανερός εμπαιγμός από τους δαίμονες, ακράτεια στην ματαιολογία και, γενικά επιθυμία του κόσμου και της ματαιότητος. Έπειτα έρχονται πειρασμοί σκληροί που δύσκολα καταπολεμούνται, παράξενα και ασυνήθιστα συμπτώματα ασθενείας, οδυνηρά τραύματα, φτώχεια και εγκατάλειψη ασυνήθιστη και απαρηγόρητη, κάθε αδύνατο και άλυτο συμβάν ή πράγμα, που προκαλεί απόγνωση και φόβο γιατί η καρδιά στεριεύει από ελπίδα. Όλα αυτά είναι μάλλον συνέπειες της υπερηφάνειας και συμβαίνουν στον άνθρωπο που πλανήθηκε, και πίστεψε στον εαυτό του. Αυτά είναι τα φάρμακα για την θεραπεία του, ώστε να ξυπνήσει, να ταπεινωθεί και να εξεμέσει την χολή αυτής της ολέθριας διαστροφής.

Όπως στα θέματα της Χάριτος υπάρχουν τα βοηθητικά μέσα που κάνουν να περισσεύει η προκοπή σε χρόνο και ποσότητα έτσι και στην πλευρά της πλάνης υπάρχουν αυτά που συντελούν στην αυξομείωση της. Στην πλευρά της Χάριτος, όταν με την βοήθεια του Χριστού βαδίζει κάποιος την στενή και τεθλιμμένη οδό των εντολών και προσθέτει στην πορεία του αυτή ταπείνωση και συμπάθεια στην διακονία της αγάπης, αυξάνει την αντίληψη της Χάρι-τος και τον φωτισμό. Το αντίστοιχο συμβαίνει και στην πλευρά της πλάνης· αν προστεθεί ανυπομονησία και γογγυσμός, βαραίνει ο σταυρός στο διπλάσιο και ακόμη περισσότερο. Η μικροψυχία και η έλλειψη ελπίδας είναι τα βασανιστικότερα δεινά του αοράτου πολέμου. Αυτά παραχωρούνται στους σκληρούς και αταπείνωτους χαρακτήρες ως η σκληρότερη παιδεία, που είναι γεύση της ίδιας της γέεννας και της κολάσεως, αισθητό δείγμα της αποστασίας και εγκαταλείψεως. Εδώ χρειάζονται ευχές άγιων και θαυματουργική επέμβαση, για να μαλακώσει η καρδιά. Χρειάζονται πολλές προσευχές και δάκρυα, για να επανασυνδεθεί η αρρωστημένη ψυχή με την Χάρη και να θεραπευθεί -αλλιώς είναι αναπόφευκτη η κατάκτηση της πλάνης, όπου η έκσταση των φρενών και ο όλεθρος!

Όντως μακάρια είσαι ταπείνωση! Ποιός είναι σοφός για να φυλάξει τα θελήματά σου και να μάθει καλά τα δικαιώματά σου, ώστε να σε κατακτήσει ολόκληρη. Να σε έχει σύντροφο και συγκάτοικο και εσύ να προπορεύεσαι αλλά και να ακολουθείς πίσω από αυτόν σε όλο τον δρόμο της ζωής του, ώσπου να τον παρουσιάσεις στον Δεσπότη και Βασιλέα σου, που σε ενδόθηκε ως αξιαγάπητη και σύνεδρό Του και σε αποκάλυψε και σε μας! «Μάθετε γάρ, λέει. ότι πράος ειμί και ταπεινός τη καρδιά», και όχι κατά το σχήμα, «και ευρήσετε ανάπαυσιν ταις ψυχαίς υμών»!

Δεν ήταν βέβαια ο σκοπός μας να επαναλάβουμε προβλήματα και ερμηνείες που είναι τόσο γνωστά από τους Πατέρες μας, αλλά μας παρέσυρε η ροή των

πραγμάτων, αφού σχεδόν άθελά μας βρεθήκαμε στους στροβίλους των πειρασμών, των οποίων συχνότατα γινόμαστε θύματα για τις τόσες ελλείψεις και αμέλειες μας.

Ο αείμνηστος Γέροντας δεν έπαυε, με τον δικό του επαγωγικό τρόπο, να ερμηνεύει σε όλες τις φάσεις της ζωής μας τον στόχο και σκοπό των «συμβα-τικών αυτών επιφορών». Βλέπαμε τις κινήσεις και τη λειτουργία των πειρασμών αυτών συνεχώς στα πλαίσια του πνευματικού νόμου, που ρύθμιζε τα πάντα στη ζωή μας με λεπτομέρεια. Πραγματικά, πόση σοφία κρύβεται εδώ για τους συνετούς και για όσους γνωρίζουν καλά την πνευματική ζωή, όταν χαράζουν την πορεία της πλεύσεως τους σε αυτόν τον ωκεανό της ζωής έχοντας ως βάση και πόλο έλξε-ως τον πνευματικό νόμο, «τον νόμον του πνεύματος της ζωής».

Γέροντος Ιωσήφ Βατοπαιδινού, «Ο Γέροντας Ιωσήφ ο Ησυχαστής», εκδ. Ι.Μ.Βατοπαιδίου- Ψυχωφελή Βατοπαιδινά 1